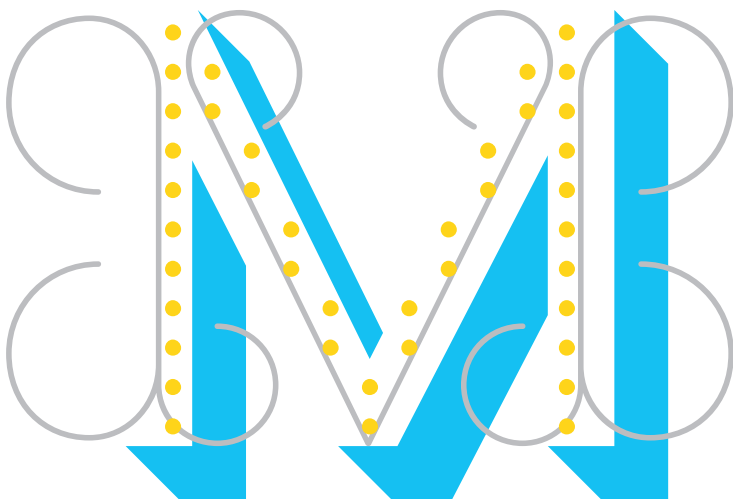

slovenská filharmónia
69 / koncertná sezóna
2017/2018

cyklus M

cyklus mimoriadne koncerty

05. 04. 2018 / štvrtok / M12

06. 04. 2018 / piatok / M13

07. 04. 2018 / sobota / M14

Koncertná sieň Slovenskej filharmónie / 19.00 h

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

ADRIAN PRABAVA *dirigent*

JAROLÍM EMMANUEL RUŽIČKA *husle*

KATARÍNA TURNEROVÁ *harfa*

JURAJ SCHWEIGERT *ústna harmonika*

Ernest Gold (1921 – 1999)

Úvod k filmu **Exodus**

John Barry (1933 – 2011)

Hudba z filmu **Spomienky na Afriku**

Ron Goodwin (1925 – 2003)

Suíta z filmu **Báječní muži na lietajúcich strojoch**

Wojciech Kilar (1932 – 2013)

Hudba z filmu **Dracula**

Michel Legrand (1932)

Suíta z filmu **Dáždníčky zo Cherbourgu**

Maurice Jarre (1924 – 2009)

Suíta z filmu **Lawrence z Arábie**

42'

* * *

Rolf Wilhelm (1927 – 2013)

Úvodná hudba z filmu **Pohania z Kummerowa a ich šibalstva**

Ennio Morricone (1928)

Suíta z filmu **Vtedy na Západe**

Suíta z filmu **Osem hrozných**

Nino Rota (1911 – 1975)

Suíta z filmu **Osem a pol**

Miklos Rozsa (1907 – 1995)

Téma lásky z filmu **Rozdvojená duša**

Hans Zimmer (1957)

Suíta z filmu **Gladiátor**

42'

„Ak chcete skeptikom vysvetliť význam filmovej hudby, pustite im film bez hudby...“ znie výrok amerického skladateľa Davida Raskina. Už od počiatkov vzniku filmu ľudí fascinoval v pohyblivých obrazoch zhmotnený výnimočný svet ilúzií, ktorý bol podporovaný a umocňovaný hudbou. Mocný tandem filmu a hudby prináša výnimočnú symbiózu obrazu a zvuku, ktorá výrazne pôsobí na ľudské emócie. Milovníci filmovej hudby neraz vyslovujú meno režiséra a skladateľa dovedna – ide o dvojicu, profesijne úspešne existujúce a pôsobiace bok po boku; ako napr. Federico Fellini a Nino Rota, Sergio Leone a Ennio Morricone či Steven Spielberg a John Williams.

Z Rakúska pochádzajúci americký skladateľ **Ernest Gold**, vnuk nadaného skladateľa, v podstate samouka, ktorý príležitostne absolvoval hodiny u Antona Brucknera, je autorom hudby k vojnovému filmu **Exodus** z roku 1960. Film ovenčený Cenou akadémie (1961) prináša príbeh skupiny Židov vo vypäťom a pre nich mimoriadne neistom období druhej svetovej vojny. Gold pôvodne zamýšľal, že bude operným skladateľom a ako šesťnásťročný dokonca načrtnol svoju prvú operu. Neskôr ho však pohltilo prostredie filmu a muzikálov, pričom o úspechu jeho hudby svedčia aj viaceré uznania a ocenenia.

Sedem Cien akadémie, a to vrátane hudby **Johna Barryho**, si vyslúžil film Sydneyho Pollacka **Spomienky na Afriku** (1985). Romantický film o hlbokéj láske, ale i bolestnej strate umocňuje Barryho hudba, za ktorú získal aj Zlatý glóbus. Barry vtisol neopakovateľnú pečat' i raným snímkam o Jamesovi Bondovi. Čoskoro sa zaradil k popredným skladateľom filmovej hudby, za svoje partitúry má na konte päť Cien akadémie a štyri ocenenia Grammy.

Anglický skladateľ, dirigent a aranžér **Ron Goodwin** skomponoval hudbu k dobrodružnému filmu **Báječní muži na lietajúcich strojoch**, ktorý pojednáva o počiatkoch aviatiky a dobývania vzdušného priestoru. Ako vyštudovaný trubkár zvykol aj sám účinkovať, založil si orchester Ron Goodwin and His Concert Orchestra, s ktorým sprevádzal rôznych populárnych spevákov. Ako skladateľ sa venoval síce aj klasickej kompozícii, do povedomia sa však zapísal predovšetkým ako tvorca filmovej hudby.

Naopak, na poli klasickej i filmovej kompozície sa etabloval poľský skladateľ **Wojciech Kilar**. Až do roku 1974, keď skomponoval azda svoju najznámejšiu symfonickú báseň Krzesany bol považovaný priam za vodcu poľskej hudobnej avantgardy. Jeho tvorba bola moderná v oblasti zvuku i formy, počiatočnú záľubu v sonorizme vystriedal príklon k mini-

malizmu. V rámci filmovej hudby, ktorá Kilarovi priniesla mnoho ocenení, si azda najväčšiu popularitu vyslúžil hudbou k filmovému spracovaniu populárneho, dnes už klasického príbehu o upíroch od Brama Stokera, **Dracula** (1992), a to pod režijnou taktovkou Francisa Forda Coppolu. Získal za ňu ocenenie od Americkej spoločnosti skladateľov, autorov a producentov (ASCAP), ako aj cenu za najlepšiu partitúru k hororovej snímke.

Francúz **Michel Legrand**, ktorý skomponoval hudbu k bezmála dvesto snímkam, je autorom hudby k filmovému muzikálu **Dáždníčky zo Cherbourgu** (1964). Už v mladosti vynikal ako nadaný klavirista, a to nielen v oblasti klasickej hudby, ale aj jazzu. Svoje pôsobenie ďalej rozšíril o funkciu dirigenta a ako skladateľ sa presadil prevažne v oblasti filmovej hudby, o čom svedčia i početné ocenenia, Oscara či Zlatý glóbus nevynímajúc.

Nestarnúca snímka **Lawrence z Arábie** (1962) o živote britského dôstojníka Lawrencea, ktorý v priebehu dvoch rokov počas 1. svetovej vojny strávených v Arábii zjednotil arabské kmene proti Turkom, získala sedem Cien akademie, a to vrátane Oscara. **Maurice Jarre**, ktorého hudba pôsobivo dotvára dianie, komponoval aj balety, opery či symfonickú hudbu a neraz experimentoval i s elektronickou hudbou. Išlo o skladateľovu prvú Cenu akademie, následne mu Oscarov priniesli ešte partitúry k filmovému spracovaniu Pasternakovho Doktora Živaga a k snímke Cesta do Indie.

Rodinný film **Pohania z Kummerowa a ich šibalstvá** (1967) sa odohráva pred vypuknutím 1. svetovej vojny na vidieku. Detský svet je tu neraz veľmi vtipne konfrontovaný so svetom dospelých, čo sa odzrkadľuje i v hudbe nemeckého skladateľa, aranžéra a dirigenta **Rolfa Alexandra Wilhelma**.

Hovoriť o filmovej hudbe a vynechať meno **Ennio Morricone** je takmer nemysliteľné. Odchovanec Goffreda Petrassiho sa po hudobnej stránke uberal dvomi smermi. Ako súčasný skladateľ inklinoval jednak k serializmu (napr. Distanze či Musica per 11 violini, 1958) a od roku 1965 aj k experimentálnej hudbe v rámci improvizáčného zoskupenia Nuova Consonanza. Zásadnejšie ho však preslávila tvorba smerujúca k väčším masám publika – ako aranžér či skladateľ piesní a hudby pre filmy, rádiá, rozličné šou, si získal priam svetovú popularitu. Tá sa začala prejavovať hlavne po sérii westernov Sergia Leoneho, odkedy spolupracuje s významnými osobnosťami kinematografie ako Bernardo Bertolucci (od 1964), Pier Paolo Pasolini (od 1966), Elio Petri (od 1968). Obzvlášť úspešné snímky sa zrodili zo spolupráce s Paolom a Vittorio Tavianim, Valeriom Zurlinim, Rolandom Joffèom či

Brianom De Palma. Morriconeho rozsiahla tvorba (vyše 400 filmových partitúr) sa vyznačuje tromi charakteristickými znakmi – kvázi ľudovým idiómom, využívajúcim drumblu, akustickú gitaru či harmoniku; súčasnou urbánnou zvukovosťou s častým využitím elektrickej gitary; a napokon sentimentálnym, ťubozvučným chorálovo-orchesterálnym štýlom. Na pódiiach sa však vyskytuje aj Morriconeho koncertná hudba, napr. Koncert č. 2 pre flautu, violončelo a orchester, lyrické Riflessi, Tri skladby pre violončelo, predstavujúce pravdepodobne vrchol jeho komornej tvorby. Morricone je nositeľom Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres a Commendatore dell'Ordine 'Al Merito della Repubblica Italiana'. Získal viacero nominácií na Oscarov či ocenenia Grammy a Zlatý lev (Leone d'oro). Na koncerte odznie dnes už kultová hudba k jednému z najslávnejších westernov svetovej kinematografie **Vtedy na Západe** (1968), ktorá vzišla zo spolupráce so Sergiom Leonem, ako aj novšia Morriconeho Oscarová filmová hudba k mysterióznemu westernu Quentina Tarantina **Osem hrozných** (2015).

Jedným z majstrovských diel Federica Felliniho je snímka **Osem a pol** z roku 1963. Fellini tu prezentuje akoby svoj vlastný, osobný i profesijný portrét v podobe filmového režiséra Guida Anselmiho. Hudby k tomuto filmu sa ujal Felliniho dlhoročný spolupracovník, všestranný taliansky skladateľ **Nino Rota**, ktorý sa okrem filmovej tvorby venoval od útleho veku aj klasickej kompozícii či dirigovaniu. Atmosféru umocňuje vzájomne sa prelínajúcimi sekvenciami klasickej, jazzovej, salónnej i kabaretnej hudby, ktoré neraz exponuje na malom časovom priestore. Niet divu, že s Rotom spolupracoval i celý rad ďalších režisérskych legiend ako Renato Castellani, Luchino Visconti, Franco Zeffirelli, Mario Monicelli, Francis Ford Coppola, King Vidor, René Clément, Edward Dmytryk a i.

Autorom oscarovej partitúry k snímke Alfreda Hitchcocka **Rozdvojená duša** (1945) je **Miklós Rózsa**, ktorý si počas svojej kariéry vyslúžil až sedemnásť nominácií na Oscara, tri na ocenenie Zlatý glóbus a jedenkrát na cenu Grammy. V romanticky ladenom trileri o sile psychoanalýzy sa striedajú snové sekvencie so záchvatmi šialenstva. V záujme dosiahnutia akejsi nadprirodzenej zvukovosti Rózsa využil elektronický hudobný nástroj theremin, predovšetkým v iracionálne ladených scénach.

Hans Zimmer sa narodil vo Frankfurte nad Mohanom, od detského veku však žil v Londýne. Hudbe sa venoval od malička, začínal hrou na klávesových nástrojoch a spolupracoval s viacerými hudobnými skupinami. Kľúčový význam

malo pre Zimmera stretnutie so Stanleyom Meyersom, s ktorým vytvorili viaceré filmy. Hudba k filmu Posledný cisár mu roku 1988 priniesla aj Oscara. K jeho prestížnym dielam sa radia sprievodné hudby k filmom Barryho Levinsona Rain Man, Šofér slečny Daisy (réžia Bruce Beresford) a k animovanej snímke Leví kráľ. Za ňu získal Zimmer viacero ocenení, nevynímajúc Oscara, Zlatý glóbus či Grammy. Po roku 2000 sa podieľal na tvorbe mnohých úspešných filmov – **Gladiátor**, Pearl Harbor, Posledný samuraj, Da Vinciho kód, Piráti Karibiku atď. Zimmer je zakladateľom spoločnosti Remote Control Productions, vďaka ktorej udržiava pružnú spoluprácu s početnými filmovými skladateľmi. Režisérom dobrodružnej drámy Gladiátor (2000) je Ridley Scott. Maxima, generála z čias Rímskej ríše, zákerne pripraví o rodinu dedič cisárovného trónu, ktorý žiarli na priazeň vládcu voči generálovi. Maximus, ktorý smrti unikol, sa už ako slávny gladiátor rozhodne vykonať pomstu. Hudba k snímke bola nominovaná na Oscara, získala ocenenie Zlatý glóbus a zaradila sa k najpredávanejším soundtrackom.

Eva Planková

fotografia: Ulrike von Loeper

ADRIAN PRABAVA

študoval hru na husliach na Hochschule für Musik Detmold a dirigovanie u Eiji Oueho na Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover. Absolvoval aj majstrovské kurzy u Jormu Panulu, ktorý bol okrem Kurta Masura a Bernarda Haitinka jeho mentorom. V rokoch 2006 až 2008 bol šéfdirigentom a zástupcom generálneho riaditeľa Divadla a filharmónie Thüringen, kde získal ohlasy kritiky za produkciu

Šostakovičovej operety Moskva – Čeriomuški. Vystúpil aj v Komickej opere Berlín (Netopier, Vzostup a pád mesta Mahagonny), Divadle Bonn (Medovníková chalúpka), Divadle Magdeburg (Uťahovanie skrutky).

Medzinárodne sa presadil v roku 2005 po svojom veľkom úspechu ako finalista na 49. ročníku Medzinárodnej súťaži pre mladých dirigentov v Besançone. Následne pôsobil v rokoch 2006 až 2008 ako asistent dirigenta Kurta Masura vo Francúzskom národnom orchestri v Paríži. V rokoch 2007 – 2010 úzko spolupracoval s dirigentom Kráľovského orchestra Concertgebouw Amsterdam Bernardom Haitinkom vo funkcii jeho asistenta.

V nedávnej dobe spolupracoval s orchestrami ako Symfonický orchester Aalborg, Aténsky štátny orchester, Belehradská filharmónia, Nemecká komorná filharmónia Brémy, Nemecká rozhlasová filharmónia Saarbrücken Kaiserslautern, Festival Strings Lucerne, Islandský symfonický orchester, Izmirský štátny symfonický orchester, Filharmonický orchester Johannesburg, Symfonický orchester Kristiansand, Londýnska filharmónia, Taiwanský národný symfonický orchester, Rozhlasová filharmónia NDR Hannover, Orchestre de Paris, Francúzsky národný orchester, filharmonické orchestre Marseille a Strasbourg, Symfonický orchester Québec, Orquestra Sinfonica do Porto Casa da Música, Filharmónia Oslo, Filharmonický orchester Erfurt, Kráľovský orchester Concertgebouw Amsterdam, Kráľovský škótsky národný orchester, Symfonický orchester Berlínskeho rozhlasu, Orchester Sárskeho štátneho divadla, Škótsky komorný orchester, Symfonický orchester Bazilej, Filharmonický orchester Sofia, Symfonický orchester Stavanger, Symfonický orchester Nové Rusko, Tirolský symfonický orchester Innsbruck, Württemberská filharmónia Reutlingen. V sezóne 2015/2016 dirigoval s veľkým ohlasom kritiky dve závažné operné produkcie: Dvořákovu Rusalku v Konzert Theater Bern a znovuuviedenie Wagnerovho Lohengrina v Slovenskom národnom divadle v Bratislave.

V sezóne 2017/2018 debutuje so Symfonickým orchestrom Tivoli, Komorným orchestrom Lausanne, Slovenskou filharmóniou a Kansai Philharmonic Orchestra v Osake. Opätovne spolupracuje s Filharmóniou Luxembourg, Filharmonickým orchestrom Sofia, Štátnym symfonickým orchestrom regiónu Bursa, Umeleckým súborom opery Slovenského národného divadla v Bratislave a Nemeckou štátnou filharmóniou Porýnia-Falcka.

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

bola založená roku 1949. Pri jej umeleckom zrode stáli dve významné osobnosti medzinárodného hudobného života Václav Talich (1949 – 1952) a Ľudovít Rajter (1949 – 1976, do roku 1961 ako jej umelecký šéf). Na umeleckom profilovaní orchestra sa podieľali ďalší šéfdirigenti – Tibor Frešo, Ladislav Slovák, Libor Pešek, Vladimir Verbickij, Bystrík Režucha a Aldo Ceccato. V rokoch 1991 – 2001 bol šéfdirigentom a hudobným riaditeľom Slovenskej filharmónie Ondrej Lenárd. V sezóne 2003/2004 pôsobil ako umelecký riaditeľ inštitúcie Jiří Bělohlávek. Roku 2004 sa stal šéfdirigentom Vladimír Válek, Peter Feranec ho vystriedal od septembra 2007. V rokoch 2009 – 2016 bol šéfdirigentom francúzsky dirigent Emmanuel Villaume. Od sezóny 2017/2018 preberá šéfdirigentskú taktovku James Judd. V Slovenskej filharmónii pôsobí od roku 2007 ako stály hosťujúci dirigent Leoš Svárovský a od sezóny 2011/2012 aj Rastislav Štúr. Z množstva hosťujúcich dirigentov je potrebné uviesť osobnosti svetového mena ako Claudio Abbado, Hermann Abendroth, Petr Altrichter, Karel Ančerl, Serge Baudo, Roberto Benzi, Miltiades Caridis, Sergiu Celibidache, James Conlon, Oskar Danon, Christoph von Dohnányi, Vladimir Fedosejev, János Ferencsik, Mariss Jansons, Peter Keuschnig, Dmitrij Kitajenko, Ken Ichiro Kobayashi, Kiril Kondrašín, Franz Konwitschny, Zdeněk Košler (ktorému na základe dlhoročnej úspešnej spolupráce Slovenská filharmónia roku 1996 udelila čestný titul šéfdirigenta in memoriam), Alain Lombard, Fabio Luisi, Jean Martinon, Kurt Masur, Sir Yehudi Menuhin, Riccardo Muti, Václav Neumann, Antonio Pedrotti, Alexander Rahbari, Karl Richter, Mario Rossi, Witold Rowicki, Kurt Sanderling, Sir Malcolm Sargent, Peter Schreier, Václav Smetáček, Pinchas Steinberg, Otmar Suitner, Jevgenij Svetlanov, Ralf Weikert,

Carlo Zecchi a mnohí ďalší, ale i skladateľov – interpretov vlastných diel ako Krzysztof Penderecki a Aram Chačaturian. Slovenská filharmónia realizovala množstvo nahrávok pre rozhlas, televíziu a hudobné vydavateľstvá OPUS, Supraphon, Panton, Hungaroton, JVC Victor, RCA, Pacific Music, Naxos a Marco Polo.

Je pravidelným hosťom významných európskych hudobných pódí a festivalov. V rámci svojich početných zahraničných zájazdov vystúpila v takmer všetkých európskych krajinách, na Cypre, v Turecku, v Japonsku, Južnej Kórei a v USA.

Koncertná sezóna 2016/2017 bola pre Slovenskú filharmóniu bohatá na kvalitné koncertné ponuky v rôznych krajinách sveta. Začiatkom sezóny sa predstavila už po piatykrát v Ománe, tentoraz s operou Lohengrin od Richarda Wagnera s dirigentom Ralfom Weikertom. Ďalšie významné pódia navštívila Slovenská filharmónia v tejto sezóne v Taliansku, Rakúsku, či Nemecku.

Sezónu 2017/2018 otvorila Slovenská filharmónia na festivale Murten Classics vo Švajčiarsku pod vedením dirigentov Kaspara Zehndera a Rastislava Štúra. V máji 2018 sa predstaví so svojím šéfdirigentom Jamesom Juddom na festivale Pražská jar a sezónu zakončí pod taktovkou Daniela Raiskina a Leoša Svárovského koncertným turné v Japonsku.

BUDÚCI PROGRAM

11. 04. / st / M15

Koncertná sieň Slovenskej filharmónie, 19.00

SOLAMENTE NATURALI

M. VALENT *umelecký vedúci*

Thesaurus hebrejských orientálnych melódií

16. – 19. storočia

Vstupenky 10 €, 8 €

12. 04. / št / D9 _ 13. 04. / pi / E9

Koncertná sieň Slovenskej filharmónie, 19.00

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

JAMES JUDD *dirigent*

JOZEF CHABROŇ *zbormajster*

JURAJ ČIŽMAROVIČ *husle*

ADAM MITAL *violončelo*

JAKUB ČIŽMAROVIČ *klavír*

ADRIANA KOHÚTKOVÁ *soprán*

TERÉZIA KRUŽLIAKOVÁ *alt*

JOZEF GRÁF *tenor*

PETER MIKULÁŠ *bas*

Ludwig van Beethoven Trojkonzert pre husle, violončelo, klavír

a orchester C dur, op. 56

Franz Schubert Omša č. 5 As dur, D 678

Vstupenky 13 €, 10 €

18. 04. / st / J5

Koncertná sieň Slovenskej filharmónie, 18.00

WIENER JEUNESSE ORCHESTER

MARC PIOLLET *dirigent*

SOPHIE RENNERT *mezzosoprán*

Leonard Bernstein Suita z operety Candide

(úprava Ch. Harmon)

Gustav Mahler Päť piesní na texty F. Rückerta

Symfónia č. 5 fis mol

Vstupenky 6 €, 3 €

Slovenská filharmónia
Medená 3
816 01 Bratislava
Slovenská republika
www.filharmonia.sk

pokladnica slovenskej filharmónie

Reduta, Nám. Eugena Suchoňa 1, Bratislava
otvorená v pracovných dňoch
po 09.00 – 14.00, ut – pia 13.00 – 19.00
a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania

Slovenská filharmónia je štátna príspevková
organizácia Ministerstva kultúry SR

rezervácie

tel.: +421 2 20 47 52 33
e-mail: vstupenky@filharmonia.sk
online predaj a rezervácie vstupeniek
www.filharmonia.sk
www.navstevnik.sk

predaj vstupeniek aj v sieti Ticketportal

Slovenská filharmónia vyhotovuje obrazové
snímky a zvukové a zvukovo-obrazové záznamy
z koncertov a je oprávnená ich použiť
primeraným spôsobom na umelecké účely.

partneri

mediálni partneri

